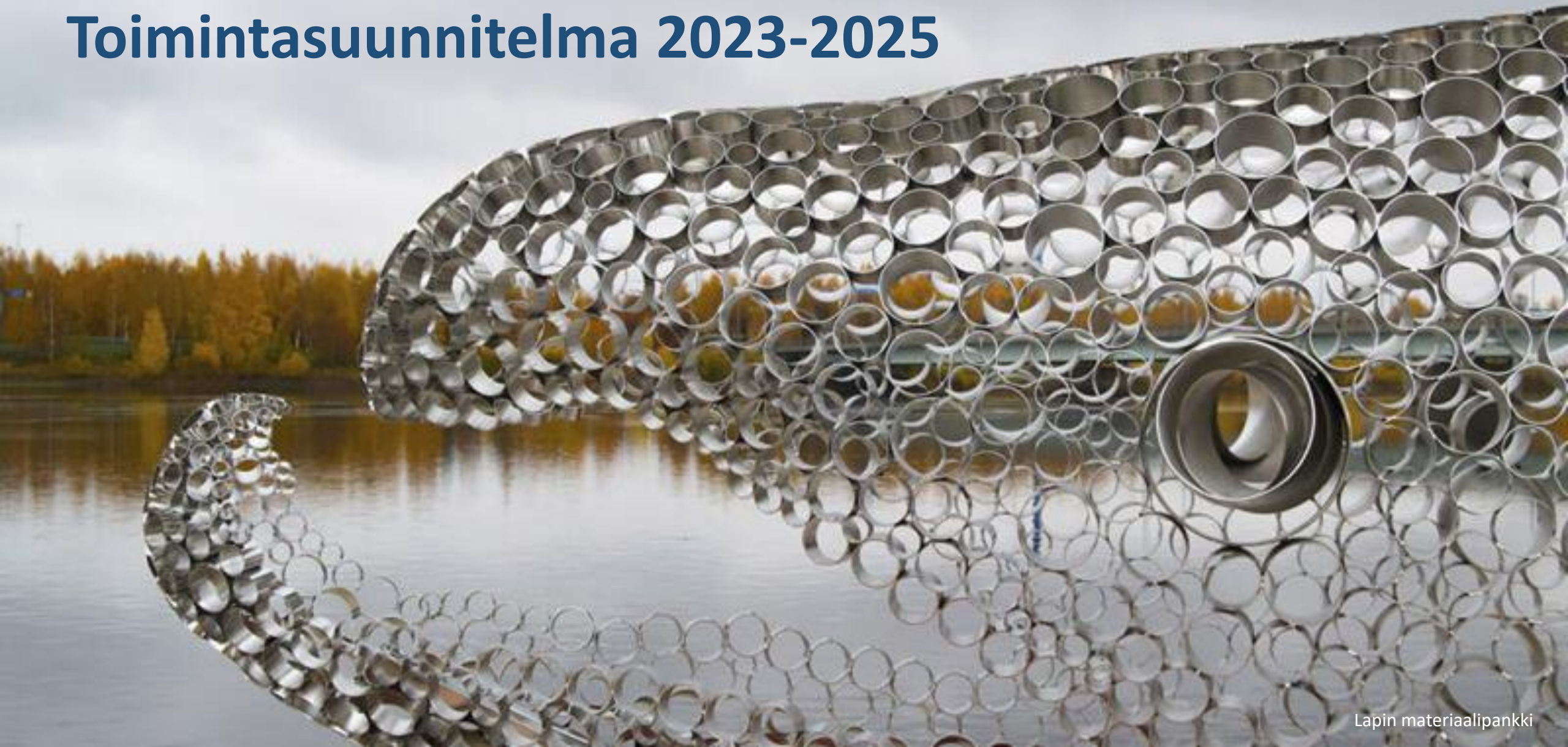

MERI-LAPIN KEHITTÄMISKESKUS RY

Toimintasuunnitelma 2023-2025

TOIMINTAMALLI

VISIO JA TOIMINTA AJATUS

Meri-Lapin kehittämiskeskus toimii vuonna 2023 alueensa kuntien: Kemi, Tornio, Keminmaa, Simo, Tervola, Ylitornio, Haaparanta sekä elinkeinoelämän välisenä yhteistyöelimenä tavoitteena alueensa kunnallis- ja elinkeinoelämän kehittäminen ja edunvalvonta.

Toiminta-ajatuksensa mukaisesti kehittämiskeskus vahvistaa ja monipuolistaa vuoden aikana alueensa kuntien, elinkeinoelämän, koulutusorganisaatioiden, viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä edunvalvonnassa, elinkeinojen kehittämisessä ja kansainvälistymisessä.

TOIMINNAN PAINOPISTEET

Meri-Lapin kehittämiskeskus on alueensa toimijoiden moniarvoinen, kuntien välistä yhteistyötä korostava ja kunnioittava yhteistyöfoorumi, uusien toimintatapojen kehittäjä ja toteuttaja sekä toimivien verkostojen luoja.

Vuoden 2023 aikana toteutettavia kehittämistoimenpiteitä ovat:

- ✓ alueen edunvalvonta
- ✓ alueen kilpailukyvyyn ja saavutettavuuden parantaminen
- ✓ alueen markkinointi
- ✓ suurteollisuuden toimintaedellytysten edistäminen alueella
- ✓ alueen kasvualojen toimintaympäristöjen ja yrityspalveluiden tunnettuuden lisääminen: metalli- ja metsäteollisuus, energia, kiertotalous, matkailu, puurakentaminen, logistiikka, maatalous ja lähiruoka
- ✓ pk-sektorin yritysten verkostoitumisen edistäminen
- ✓ Meri-Lapin roolin vahvistaminen Lapin toisena maakuntakeskuksena
- ✓ monipuolisten sote-palvelujen turvaaminen Meri-Lapin alueella
- ✓ kuntien yhteistoiminnan edistäminen
- ✓ yhteisten hankkeiden eteenpäin vieni
- ✓ toisen asteen, ammattikorkeakoulutuksen ja TKI-toiminnan kehittäminen ja yhteistyö yliopistojen kanssa
- ✓ tiivis yhteistyö talousalueen toimijoiden kesken
- ✓ hyvinvointialueen palvelutuotannon edistäminen alueella
- ✓ valmistautuminen työllisyysalueiden perustamiseen

ORGANISAATIO

Kehittämiskeskuksen organisaation muodostavat yhdistyksen kokous, seutuhallitus, johtotiimi, yhteistyötiimit ja seututoimisto.

Yhdistyksen kokous

Kehittämiskeskuksen ylintä päätösvaltaa käyttää ja toimintaa ohjaa kerran vuodessa kokoontuva yhdistyksen kokous. Yhdistyksen kokouksen kutsuu koolle seutuhallituksen puheenjohtaja ja sen muodostavat jäsenkuntien nimeämät edustajat.

Seutufoorumi

Seutufoorumi järjestetään 1-2 kertaa vuoden aikana. Seutufoorumiin kutsutaan jäsenkuntien valtuutetut keskustelemaan kuntien, kuntayhtymien ja elinkeinoelämän ajankohtaisiin teemoihin liittyvistä aiheista.

Seutuhallitus ja johtotiimi

Seutuhallitus kokoontuu 6-8 kertaa vuodessa. Hallituksen asiat valmisteleva, seutuhallituksen työvaliokuntana toimiva kaupungin-/kunnanjohtajien muodostama johtotiimi kokoontuu 11 kertaa vuodessa.

Seutuhallitus pitää kokouksia jäsenkunnissa parantaakseen tuntemustaan jäsenkenttään ja kuntien ajankohtaisiin, yhteisesti hoidettaviin asioihin. Seutuhallitus valitsee ja palkitsee vuosittain seutukuntatyössä ansioituneen henkilön.

Seututoimisto

Kehittämiskeskuksen hallinnon alaisuudessa työskentelevät seutupäällikkö ja seutusihteeri. Yhdessä sovittujen seudullisten hankkeiden osalta seututoimistolla voi työskennellä projektihenkilöstöä.

Seutupäällikkö vastaa seudullisten kehittämistoimenpiteiden toteuttamisesta, yhteistyön organisoinnista ja seututoimiston esimiestehtävistä. Seutusihteerin tehtäviin kuuluvat asiakirja- ja taloushallinnon, arkistoinnin ja viestinnän tehtävät.

Seututoimistossa työskentelee määräaikainen ilmastokoordinaattori Ilmastoviisas Meri-Lappi hankkeen toteuttamisajan 1.2.2022-30.6.2023.

YHTEISTYÖ- JA JÄSENYYSORGANISAATIOT

Eri toimintojen ja toimialojen kehittämistä varten asetettuina yhteistyötiimeinä toimivat:

- ✓ palvelutiimi - koordinoi hyvinvointipalveluja seutukunnan alueella
- ✓ tekninen tiimi – koordinoi teknisten- ja ympäristöpalvelujen yhteistyöstä
- ✓ sivistystiimi – koordinoi sivistystoimen kehittämistä koskevia hankkeita
- ✓ elinkeinotiimi- koordinoi elinkeinotoiminnan kehittämisestä
- ✓ seutuliikennetyöryhmä - koordinoi seutuliikenteen kehittämistä
- ✓ Alueellinen lentoliikennetyöryhmä – lentoliikenteen kehittäminen
- ✓ Meri-Lapin viestijät- seudullinen viestintäyhteistyö
- ✓ työllisyystiimi-valmistelee työllisyyspalveluiden siirtoa kunnille 2024

Osakkuudet ja jäsenyydet

Perämerenkaari-Bothnian Arc-ry
Brysselin ITÄ- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto
Perämeren Jäähalli Oy
House of Lapland Oy
Meri-Lapin Matkailu Oy
Nelostie- E75 ry
Lapin kauppakamari
Pohjoisen yhteisöjen tuki- Majakka ry

Muut yhteistyöorganisaatiot

Meri-Lapin järjestöneuvottelukunta
Yritys-Suomi Meri-Lappi ja Yritys-Suomi Lappi
Lapin Liitto
Alueellinen hinkutyöryhmä
Elinkeinojen edunvalvontaryhmä
Lapin seutukuntayhteistyö
Torniolaakson neuvosto

MERI-LAPIN KÄRKITOIMIALAT LUOVAT KESTÄVÄÄ KASVUA

Seudun kärkitoimialat: Kaivos-, metalli- ja metsäteollisuus, energiatoimiala, puurakentaminen, maatalous ja logistiikka ovat luomassa ratkaisuja kestävämpään tulevaisuuteen.

Outokummun Tornion tehdas käyttää pääraaka-aineenaan kierrätysterästä, Metsä Fibren biotuotteet tulevat korvaamaan muovijalosteita ja tehdas itsessään on jo energiaomavarainen yli oman tarpeensa.

Kehittämistyöhön tarvitaan kaikki mukaan, ruohonjuuritason ratkaisut eivät löydy yläöksiltä. Irtautuminen fossiilisista polttoaineista ja Venäjän tuonnista edellyttää energiatuotannon sekä raaka-ainetuotannon monipuolistamista nopealla aikavälillä.

MERI-LAPIN PERINTEISET TOIMIALAT MURROKSESSA

Koronapandemia ei juuri näkynyt keskeisten teollisuuden toimialojen henkilöstömäärissä, liikevaihdossa tai tuloksessa. Kartonkia, rosteria ja kalkkia tarvittiin pandemiasta huolimatta. Vaikka osa toimialoista pärjäsikin hyvin, osaan toimialoista rajoitustoimenpiteet iskivät rajusti: Rajakaupasta, palveluista ja matkailusta katosivat ensin asiakkaat ja sitten tekijät.

Seudun keskeisillä toimialoilla käynnissä äkillinen teollinen rakennemuutos sekä positiivisena, että negatiivisena.

- Outokumpu Tornion terästehtas järjesteli toimintojaan loppuvuodesta 2020 ja irtisanoi 235 henkilöä
- Metsä Fibren biotuotetehtäsinvestointi 1,8 Mrd€
- StoraEnso Veitsiluodon paperi- ja sellutehtas ajettiin alas syksyllä 2021 ja irtisanoi 550 henkilöä

MetsäFibren biotuotetehtäsinvestointi tukee alueen kasvunäkymiä, äkillisen rakennemuutoksen (ÄRM) kehittämistyön vaikutukset aluetalouteen voidaan arvioida pidemmällä aikavälillä.

MERI-LAPIN UUSIUTUVAT ENERGIAMUODOT JA LUPAAVAT MALMIVARAT VIHREÄN SIIRTYMÄN KESKIÖSSÄ

Meri-Lappi on varsinainen energiaseutukunta. Alueen energiaomavaraisuus tukee myös yritysten sijoittumista alueelle. Meri-Lapin energia on pääosin uusiutuvaa energiaa: vesivoimaa Kemijoesta, useita tuottavia tuulivoimaloita, Aurinkoenergiaa ja maalämpöä, bioenergiaa, biokaasua ja askeleita kohti vetytaloutta, sekä Pohjoismaiden suurin LNG-terminaali Torniossa.

Tarvitaan vahvaa aluepolitiikkaa, jotta jalostusarvoa lisäävä teollisuus saadaan lähelle energian tuotantoyksiköitä. Tämä luo uutta työtä alueille ja estää energiahukan syntymisen.

Kansallisella tasolla olisi syytä löytää lainsäädännön keinoja energia- ja kaivosteollisuuden investointien luvituksen sujuvoittamiseen.

Meiltä Meri-Lapista löytyy olemassa olevien kromi-, kvartsi- ja kalkkikaivosten lisäksi useita lupaavia malmioita. Maailma tarvitsee kultaa, kobolttia ja palladiumia vihreän siirtymän raaka-aineeksi, joten miksi sitä ei hyödynnettäisi täällä, jossa lainsäädäntö takaa vastuullisen, kestävän ja ympäristöarvot huomioonottavan kaivosteollisuuden.

MERI-LAPPI KESKEISELLÄ PAIKALLA LUOMASSA TURVALLISUUTTA JA HUOLTOVARMUUTTA

Rajusti muuttunut geopoliittinen tilanne Venäjän hyökättyä Ukraina, nosti huoltovarmuuden, turvallisuuden ja saavutettavuuden keskiöön. Meri-Lapin strateginen geopoliittinen sijainti Ruotsin maarajalla, pohjoisten meri-, maantie- ja raideyhteyksien varrella sekä pohjoisen suuret investoinnit mahdollistavat alueen kasvun.

- TEN-T yhteydet keskeisinä maantie- ja raideliikenteen reitteinä Jäämerelle: VT4 Laurila-Muurola, Rovaniemi-Sodankylä yhteyksien välityskyvyn parantaminen, VT 21 osaksi kattavaa verkkoa
- Tornio-Kolari raideyhteys osaksi pääverkkoa ja radan sähköistäminen
- Tornion Röyttän satama osaksi TEN-T-kattavaa verkkoa ja satamaväylän geometrian parantaminen
- Talviaikaisten maantie- ja rautatiekuljetusten sekä talvimerenkulun varmistaminen
- Lentoliikenteen palvelutason turvaaminen Kemi-Tornio lentoasemalle ja poikittaisliikenne pohjoismaihin
- Pitkänmatkaisen liikenteen palvelutason turvaaminen ja mm. ostopalveluna hankittava raideliikenne Tornio-Haaparantaan
- Elinkeinoelämän tarvitsema infra: Eljärvi-Röyttä pistoraiteiden sähköistäminen, raideyhteys Rajakankaan yrityspuistoon ja sähköistetty raideyhteys Kemin satamaan
- Alemman tieverkon kunnossapitorahoituksen tulee mahdollistaa tieverkon kriittisten kohteiden tunnistaminen ja toimenpiteiden kohdentamisen näihin edistämään ihmisten arkiliikkumisen ja elinkeinoelämän kuljetusten, kuten biotalouden ja kaivosten kuljetukset, sekä tieliikenteen turvallisuuden kehittämisen.

MERI-LAPPI YHDESSÄ – TULEVAISUUTEEN KATSOEN

Meri-Lapissa on totuttu tekemään yhdessä ja ratkaisemaan asioita alueen parhaaksi.

Isot globaalit megatrendit, kuten ilmastomuutoksen torjunta, digitalisaatio, kaupungistuminen ovat arkea myös Meri-Lapissa. Kuntien vastuut ilmastoasioissa ovat kasvaneet ja alueella edistetään kevyenliikenteen ja julkisen palveluliikenteen ratkaisuja. Ilmastoviisas Meri-Lappi hankkeen puitteissa kuntien strategista ja operatiivista työtä tuetaan seututasolla ja osassa kunnista ollaan jo melkoisella etumatkalla.

Kuntakenttä on suurimmassa muutoksessa sitten 70-luvun. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 2023. Uuden kunnan pitää löytää vahvuutensa pienenevillä valtionosuuksilla ja uusilla tehtävillä, kun TE-palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi. Yhtäkään nuorta meillä ei ole varaa hukata, vaan pidennetty oppivelvollisuus sekä esiopetuksen, että toisen asteen osalta ovat kuntien vastuilla.

Veto- ja pitovoiman parantaminen, vahvempi ote elinkeinojen tukemiseen ja rajapintayhteistyö hyvinvointialueelle ovat keskiössä tässä Meri-Lapin yhteistyössä. Yhteistyön ulottuessa valtakunnanrajan toiselle puolelle, on naapuristamme Haaparannasta iso apu kulttuurinosajana ja positiivisena sparraajana.

TULE TÄNNE, TÄÄLLÄ ON SULLE ELÄMÄ!

Me haluamme innovoida, kehittää ja toteuttaa uutta. Yhdessä alueen toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen kanssa Meri-Lappiin muodostuu elinvoimainen seutukaupunki-campus ja Kiertotalouskeskuksesta yksi Euroopan keskeisistä teknologiapuistoista, jossa tehdään kansainvälistä huippututkimusta.

Täällä tekijöille markkinat ja samalla myös elämä! Meri-Lapissa on ennenkokemattoman paljon työtä tarjolla ja tarvetta kaikenlaisille tekijöille ja osaajille. Samanaikaisesti täällä on tilaa ja tukea yrityksille, uusille kumppanuuksille ja oppimiselle.